

**КОНЦЕПТУАЛЬНІ, МЕТОДОЛОГІЧНІ
ТА ПРАКТИЧНІ ПРОБЛЕМИ
СОЦІАЛЬНОЇ ФІЛОСОФІЇ,
ФІЛОСОФІЇ ОСВІТИ
ТА ОСВІТНЬОЇ ПОЛІТИКИ**

Міністерство освіти і науки України
Національний педагогічний університет
імені М. П. Драгоманова
Кафедра соціальної філософії, філософії освіти
та освітньої політики

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

III МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

***«КОНЦЕПТУАЛЬНІ, МЕТОДОЛОГІЧНІ
ТА ПРАКТИЧНІ ПРОБЛЕМИ
СОЦІАЛЬНОЇ ФІЛОСОФІЇ,
ФІЛОСОФІЇ ОСВІТИ
ТА ОСВІТНЬОЇ ПОЛІТИКИ»***

24 квітня 2019 року

м. Київ
2019

СЕКЦІЯ II

ФІЛОСОФІЯ ОСВІТИ

Жукова Г. В., докторант кафедри соціальної філософії, філософії освіти та освітньої політики НПУ імені М.П. Драгоманова, кандидат педагогічних наук

ФІЛОСОФСЬКО-ОСВІТНЯ СТРАТЕГІЯ ЯК УМОВА ОСВІТНЬОЇ ВЗАЄМОДІЇ

Навчання впродовж життя стає необхідним і важливим елементом сучасних освітніх систем, де позаакадемічна освіта в більшості випадків відіграє певну роль через самоосвіту громадян. Становлення позаакадемічної освіти виступає як соціокультурний феномен, що відображає зростаючу потребу в отриманні різноманітних освітніх послуг. Ця освітня система володіє ознаками організованості, систематичності, додатковості по відношенню до вже наявних знань, отриманих особистістю за межами академічної освітньої системи.

Ключові слова: *освітня система, позаакадемічна освіта, особистість.*

Постановка й обґрунтування актуальності проблеми. Побудова філософсько-освітньої стратегії позаакадемічної освіти на основі системного підходу можливо з урахуванням всього різноманіття суб'єктивних і об'єктивних факторів її розвитку, які орієнтують на вивчення процесу позаакадемічної освіти як системи функцій, неправильна реалізація однієї з яких може вплинути на систему освіти в цілому. Застосовується вона як спосіб системного упорядкування освітніх дій, завдяки чому визначаються цілі та завдання, аналізуються варіанти можливих видів, вибираються найбільш ефективні з них, здійснюється структурування дій, що дозволяють представити все у взаємозв'язку.

Аналіз наукових досліджень. Широке коло формування проблем освітньої системи в силу її багатоаспектного характеру базується на таких підходах: В. Волковський розглядає ідею суспільності в Україні відповідно важливості досліджень позаакадемічної освіти, на які він спирався [2]; О. Кивлюк розробила концепцію безперервної освіти як сучасну освітню парадигму [3]; Л. Корчагіна обґрунтовує навчання впродовж життя як створення всіх необхідних умов для отримання необхідної людині, суспільству і державі освіти [4]. Вчені Дж. Семейна, Р. Велденб, Х. Хейкеб, С. Влейтенб та Х. Бошусенз наголошують на тому, що навчання впродовж життя є поєднанням людиною вроджених здібностей та знань. Вони доводять, що позаакадемічна освіта нагороджує своїх учнів кращим

відповідним знанням, вони більш вмотивовані знайти роботу по спеціальності [7].

Виокремлення аспектів проблеми, які ще недостатньо вивчені. Наразі модернізація освіти стосується тільки навчального розуміння, багато завдань освіти не можуть бути виконані в навчальному полі за визначенням. Криза в освіті існує зараз у всьому світі, пояснюється це тим, що вона виявила одночасно всі свої проблеми саме на рубежі ХХ і ХХІ ст. Позаакадемічна освіта допомагає нам побачити велике смислове і проблемне поле освітнього процесу, на якому перетинаються його виміри.

Метою нашого дослідження є обумовлення вагової ролі позаакадемічної освіти як актуального виду освіти.

Виклад основного матеріалу. При методологічному аналізі філософсько-освітньої стратегії з самого початку можливі дві різні світоглядні позиції – декларація намірів прийняти її за щось ціле і виділити в ньому елементи або визнання системності позаакадемічного навчання як якісної характеристики. Залежно від вибору тієї чи іншої позиції можливо два шляхи розробки цієї проблеми: описувати філософсько-освітню стратегію як додаткову освіту особистості, тобто послідовно розглядати всі елементи об'єкта в декількох типових варіантах їх взаємодії під час навчання протягом життя, досліджувати стан або ситуацію і визначати, яким чином і в якій мірі елементи, або ситуації, залежать від вибору структури. Другим варіантом є підпорядкування цілям філософсько-освітньої стратегії всі рівні стратегії, розроблення якісних характеристик позаакадемічної освіти, її цілісність, структурність, взаємозалежність системи і середовища, ієрархічність, множинність опису і т. ін. [5, 118–125].

Пансофія, тобто досягнення універсальних знань позаакадемічною освітою як доступною формою освіти, як ідеал, який реалізовує потреби людини в трансляції загального фонду знань і навичок у професійній діяльності, ставить завдання навчити кожного індивідуума професійного ореолу досягнень. Наразі позаакадемічна освіта демонструє протилежно спрямовані тенденції в освіті, що, мабуть, пов'язано з безмежністю початкового творчого імпульсу та переходом до навчання впродовж життя. Були досягнуті безсумнівні успіхи у загальному навчання і потребі в індивідуалізації, розуміння чого вимагає індивідуальний підхід до навчання і виховання. В рамках відповіді на нові виклики освіти можна зробити спроби прориву за рахунок пошуку теоретичного рішення поза освітніми практиками. Катастрофічно швидко зростає кількість освітніх концепцій і підходів. Їх розробка операціоналізована і впроваджена як практика теоретичної роботи, у зв'язку з чим не вичерпуються смислопороджуючі концептуальні розробки в когнітивному світі інформаційних технологій. Катастрофічний характер зростання інформаційного масиву знань і інженерних технологій робить практично безглуздим спроби трансляції цілісного комплексу знання поза Інтернетом [1, 76].

Методологічне обґрунтування позаакадемічної освіти спирається на прогностичну та партисипативну засади освітнього управління і

командоутворення. Теоретико-методологічне обґрунтування побудовано на інтеграції ідей соціального конструкціонізму, теорії діяльності, системного, системно-функціонального, процесуального і ситуаційного, програмно-цільового, аксіологічного, акмеологічного, гуманістичного, компетентнісного, особистісного підходів. Виходячи з основоположних вихідних понять і принципів позаакадемічної освіти і процесу розвитку інноваційної діяльності студентів, можна сформулювати такі методологічні положення: структура органу управління системою освіти повинна забезпечувати виконання всіх своїх підпроцесів і функцій, підвищуючи ефективність і, відповідно інноваційний розвиток в цілому; освітнє проектування має базуватися на розумінні обов'язковості забезпечення не тільки поточного функціонування, але і її безперервного розвитку; безупинний розвиток всіх форм освіти має супроводжуватися випереджаючою модернізацією структур з урахуванням поставлених перед нею цілей, відповідно необхідно впровадження інноваційних механізмів; використання інноваційних механізмів ґрунтується на модернізації організаційних структур освіти на всіх рівнях, які повинні здійснюватися з урахуванням розвитку процесу; для підвищення ефективності необхідно розвивати в студентських колективах, які беруть участь в інноваційній діяльності, спільнотах саморегулювання, самоорганізації і самоврядування за допомогою командоутворення, делегування повноважень прийняття рішень про оптимізацію умов, способи, засоби і впливи по досягненню цілей [6]. Організаційна складова освіти повинна будуватися на основі комплексу соціально-педагогічних умов, що сприяють ефективності і переведення в режим нової якості інноваційного розвитку економіко-правових, організаційно-управлінських, психолого-педагогічних, соціально-педагогічних обставин.

Висновки. Отже, у сучасних умовах домінування варіативних підходів освіти, найбільш ефективною є модель позаакадемічної освіти, яка сприяє відродженню суб'єктності і виступає підставою зростання інноваційного потенціалу в сфері освіти в цілому, гарантом якості результатів освіти. Однією з проблем освіти впродовж життя є існуюча структурно-організаційна одноманітність каналів забезпечення професійними кадрами ринкової економіки, які зводяться до підготовки спеціалістів за галузями в закладах позаакадемічної освіти викладачами, які не мають вищої спеціалізованої освіти [Archer]. На сучасному етапі у зв'язку з модернізацією професійної освіти з'являються можливості освоєння і широкого розповсюдження альтернативних форм підготовки, урізноманітнити траєкторії і збільшити їх ефективність дозволить введення нових кваліфікацій. перехід від підготовки фахівців по галузях виробництва до підготовки фахівців за цими технологіями.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо у розробці філософських смислів альтернативної освіти.

Джерела:

1. Бак М., 2015. Філософія інформатизації освіти. Мін-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова. К. : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова. 503 с.

2. Волковський В. П., 2017. Ідея суспільності: політична філософія в Україні ХІХ століття. НАН України, Інститут філософії ім. Г. С. Сковороди. Київ: Академперіодика. 264 с.

3. Кивлюк О., 2017. Неформальна освіта в концепції lifelong learning. Освітній дискурс : збірник наукових праць. Видавництво «Гілея». Випуск 1. С. 22–34.

4. Корчагіна Л. М., 2015. Навчання впродовж життя як пріоритетний напрямок модернізації управління освітою в Україні. Теорія та практика державного управління. Вип. 3(22) С. 326–332.

5. Banks James A., 2015. Cultural diversity and education. Foundations, Curriculum, and Teaching. Fifth edition. Boston New York San Francisco. 353 p.

6. Egorychev A. M., Mardochaev L. V., Rybakova A. I., Fomina S. N., Sizikova V.V., 2014. Societatis et in the Early Education of XXIth Century: Integration Traditionis Innovation. Journal of Advanced Research in lege et Oeconomicolusit. T. 2. P. 82–91.

7. Semeijna J., Veldenb R., Heijkeb H., Vleutenb C., Boshuizenc H., 2006. Competence indicators in academic education and early labour market success of graduates in health sciences. Journal of Education and Work. Vol. 19. No. 4. P. 383–413.

Life-long learning becomes a necessary and important element of modern educational systems, where non-academic education in most cases plays a role through self-education of citizens. The emergence of non-academic education acts as a sociocultural phenomenon, reflecting the growing need for various educational services. This educational system has signs of organization, systematicity, and additionality in relation to existing knowledge acquired by a person outside the academic educational system.

Key words: *educational system, non-academic education, personality.*